

Nr. 4.
An. IX.
1885.

Gherl'a
15/27
Feb.

FAMILIAR

Apare in 1/13 si 15/27 a luni. — Pretiulu pre unu anu e 4 fl., $\frac{1}{2}$ anu 2 fl.
pentru Romani'a pre anu 10 franci — lei noi.

ISUSU IN ETATE DE 12 ANI — INTRE LEGIUITORII POPORULUI, IN BESERIC'A DIN JERUSALIMU.

Asasinarea
lui
Mihailu Vitezulu
Domnulu Romaniei

(1601.)

*Drama istorica in trei acte, scrisa in versuri*de
A. G. Draghicescu.

— Premiata cu 200 franci — in auru. —

Actulu 2.*(Scen'a reprezenta Fagarasiulu.)*

E nópte.

Scen'a 1.*(Pe o strada a Fagarasiului.)*

Scen'a e intunecata.

*Florica, Doica.***Florica.**

O! nópte, trista nópte!... la crud'a mea dorere
In senule teu acum'a viu se-afiu mângaiere;
Eu care alta data pluteam in fericire,
Dormiam pe senu de flóra, credeam in nemurire!...
Cá frundi'a inghetata de-alu tómei rece ventu
E sufletu-mi acum'a... cá flóra de mormentu!...
N'amu somnu, n'am pace... tóte in giuru-mi triste suntu,
Nimic'a nu-mi suride... totu pare negru, cruntu!...
De trei dile intr'un'a audu necontenitu
A tunulu mugire!... Ce chinu nesuferitu!...
O! bunulu meu parinte... O! sufletu ángerescu,
Cátu trebue se suferi!... O! Stroe ce iubescu,
Stea dulce-a vietiei mele, a cárei'a lucire
Imi dá lumina, viétia, caldura si iubire!...
Ce faceti voi acum'a dulci suflete ce-adoru?!...
Sunteti in viétia inca?... Ce dicitu?... Me infioru!...
Parintele meu, Stroe!... se piara!... O! destinu
Sdrosbesce chiar' de-acum'a nenorocitu-mi senu!...
Dejá de-adi demanétia se pare terminatu
Resboiulu cu Maghiarii... cá-ci tunulu a 'ncetatu;
Vesti nu ne-au sositu inca — dar' Stroe la plecarea
Mi-a disu, dându-mi o calda si dulce sarutare:
„Cum va 'ncetá resboiulu, Florica mea iubita,
Venivoiu a-ti dá scire de-a nóstra reusita!“
Dar' cine-o fi?... Ce sgomotu?... Ce umbre se zarescu?...
Se fia óre obiectulu ce-atátu de multu iubescu?...
Omeni armati!... O! Dómne, n'o fi alu meu parinte
Cu Stroe, cu ostirea... dar' vedu cá trecu 'nainte...
(pasindu spre fundulu scenei.)

Scen'a 2.**Flóra. — Stanu.****Flóra.** (in faća scenei.)

Aci totulu devine suspectu si de temutu:
Me intelníu in faća cu-unu omu necunoscutu,
Ce-mi mesurá in trecutu intrég'a mea statura.
Cu-o insolentia rara... sioptindu cev'a din gura!...
Sémtiu sufletu-mi pe buze... cându lângá pieptulu meu
Florica nu-e-o clipa... O! mare Domnedieu!...

Florica.

Nu suntu de-ai nostri... alt'feliu de haine au pe ei...
O! Dómne me cutremuru!... Ce-o fi atesti misiei?...
Ce vediu?... Mam'a-ingrigiata de mine, 'n desperare,
Me cauta in totu loculu... O! mama dá-mi iertare!...

(cade in genunchi.)

Flóra. (cu emotiune vie.)

Florico!... tu esci óre iubita mea copila?...
Lumin'a vietiei mele!... O! Dómne, fie-ti mila
De mam'a ce suspina..., de senule plinu de-amoru...
Nu me lipsi o clipa de-acestu cerescu odoru!...

Florica.

Ah! câtu de dulce-i vorb'a de mama iubitoare!...
Nu e nimicu mai sacru in universu, sub sóre!...

Flóra.

O! câtu de ingrigiata eram copilulu meu
De tine... Cá de-unu trasnetu paliu de-odata eu
Cându me intelníu pe strada cu-unu omu necunoscutu,
Armatu pe sub vestminte... obrasnicu... rece... mutu!...
Abia putuiu retienea in senu-mi desperatu
Estu sufletu... ce acum'a se pare re'nviatu.
Dar' éta-te in fine scapata,... la-alu meu senu:
O clipa fara mine in estu orasiu strainu!...

Florica.

Iubita maica!... Sufletu, ce 'n mine ai saditu
Ceresci virtuti, tesauru divin, nepretiuitu!...
Me iarta... daca-o clipa de slabitiuni lumesci
M'a departatu de senu-ti!... Tu care me iubesci,
Scii tu?...

Flóra.

Ce?!...

Florica.

Vai!...

Flóra.

Vorbescu!...

Florica.

Nu potu... ah! moru...

Flóra.

Voiescu!...

Florica.

Scii tu, cá eu pe Stroe Buzescu í-lu iubescu
Cu unu amoru ce sémenu cu alte iubiri n'are?...
Dar' tu nu-mi dicitu nimic'a!?... Nu sémti vre-o superare?

Flóra.

O! Dómne, dojenit'am vre-o-data-a tale fapte
De cându la pieptu-mi tãneru sugeai ferice lapte...
Tu stea frumósa, pura... cu candida lucire?...
Tu sufletu ruptu din ceriuri!... Se certu a t'a iubire?...
Amorulu este sacru copilulu meu iubitu
Cându e saditu in sufletu cá-alu teu, neprihanitu!...
Iubescu dar' Florico... n'ai grigia fat'a mea:
Tu esci ins'a-si virtutea! Ceru inse 'n schimbu cev'a...

Florica.

Dorescu se sciu in pripa...

Flóra.

Si eu, draga Florica,

Tot ast'feliu, ceru a-mi spune, deschisu, fara vre-o frica,
De ce in aste locuri se víi a celebrá
Amorulu teu in taina!... Si nu cu maica-ta?!...

Florica. (rosindu.)

Iubita maica, Stroe in ceasulu de plecarea
Mi-a disu, dându-mi o calda si dulce sarutare:

„Cum va 'ncetá resboiulu, Floric'a mea iubita,
Venivoiu a-ti dá scire de-a nóstra reusita!“
Aci, mi-a 'nsemnatu loculu cu mân'a-i vitejésca...
Si am pierdutu rabdarea... veniu... se me gésésca, —
Dar' cine-o fi?... Vede mama colo in departare
Se-agitu umbre fatale!... Se fie vre-o tradare?!...
Se fi pierdutu resboiulu parintele-mi iubitu?!...
Se fie pradatorii?... Maghiarulu celu cumplitu?!...
(tremurandu de gróza.)

Flórea. (cu marinimie.)

O! nu te teme, draga... n'ai grigialu teu parinte,
De Uguri n'are téma... ei gemu acú 'n morminte!...
La spad'a-i fulgerânda, la crunt'a s'a privire
Cine-ar' avé curagiulu se faca-impotrivire?...

Floric'a. (a parte.)

In sênu-mi ce suspina, o négra presêmtire
S'a incuibatu cu gróza!... Prevediu nenorocire!...

Flórea. (a parte.)

Curagiu!... mam'a-i menita de sórte pe pamentu,
Se-si faca detori'a pâna la-alu ei mormentu!...

(catra Stanu.)

Te du-inaintea nóstra... Si vino de ne spune
Ce vesti ne sosescu noue... Dea Domnulu a fi bune!...
(Disparu.)

Scen'a 3.

Unu omu de garda. (Unguru.)

Hei!... cine e acolo?... n'audi?... ei, spune iute...
Séu te tamâiu acum'a cu-unu glontiu drept colea 'n frunte:
Eu sunt maghiaru resboimicu!... n'am vreme de glumitu...
Porunc'a mea é sfânta... Pázésce... te-am picnitu!...
(ochesce cu pusc'a.)

Scen'a 4.

Omulu de garda. — **Nicolae Voevodu.**

Nicolae Voevodu.

Stâi locului straine!... Ori cine-ai fi, opresce
Nebun'a t'a porâire... Scâi tu cine-ti vorbesce?...

Omulu de garda.

Ei dieu!... Cine-mi vorbesce?... dór' n'o fi Dumnedieu,
Séu Rudolifu imperatulu?! — Graesce domnulu meu.

Nicolae Voevodu. (a parte.)

O! bunulu meu parinte, vitézu fâra egal,
Cui i-ar' fi datu prin minte de-acestu momentu fatalu!...
Dar' se reiáu in fine curagiu-mi abatutu:
Piei dar' o lasitate... — (tare) Ei, omu necunoscutu,
Suntu printiulu Nicolae, suntu fiu de voevodu!...

Omulu de garda.

Te 'nsieli!... ai fostu odata, adi esci un bietu nêrodu...
Dâ-ti spad'a dar' de voe, séu mortiei o vei dá.

Nicolae.

Misielu! pâna 'ntr'atât'a cutezi a insultá
Unu fiu de domnu, ce faci'a-i nu meriti a privi:
Mai bine preferu mórtea de câtu a me 'njosi!...

(trage spad'a.)

(Omulu de garda fluiera... mai multi unguri insoçiti de unu ser-
gentu de garda, incungiura pe printiulu Nicolae, care se predá
prin siluire.)

Scen'a 5.

Nicolae. Sergentu de garda, Sentinele.

Nicolae.

Misie!... daca-mi luati spad'a — si dilele-mi rapiti!...
Nu potu rabdá o clipa cá voi se me 'njositi!...

Sergentulu de garda.

Ei, ei!... mai dulce-acuma vipera rea ce esci...
Séu ghionti vei luá, la ceafa sé te mai imblândiesci!...

Scen'a 4.

Stanu. (apare din partea opusa cu pusc'a pe umeru.)

Ce sgomotu se aude colo in departare?
Ce haine stralucite zarescu!... nu me 'nsielu óre?...
Mari'a S'a Nicol'a!... mai tristu de câtu mormentulu,
Mai rece de câtu ghiatiá... mai negru cá pamentulu?...
In giuru-i lifte multe de Unguri neciopliti...
Cutezu se ridia 'n faciá-i!... — Nemernici ve opriti!...
(Trage cu pusc'a si cade o garda josu.)

Scen'a 5.

Oficieri de garda. — **Sergentu de garda.** — **Garde.** — **Ni-
colae Voevodu.** — **Stanu.**

Oficierulu de garda.

Canalie! 'ndrasnit'a-i se dái cu pusc'a 'n noi!...
Privesce-ti prad'a cáne... Cum o se te jupoi...
(catra o sentinela.)

Luati repede pe János si-lu duceti la spitalu!...

Nicolae Voevodu.

Stanica!...

Stanu.

Dómne!...

Oficierulu de garda. (catra garda.)

Siópte se n'audiu între ei...

(catra sergentulu de garda.)

Cu victi'a vei respunde sergentu de-acesti misiei!...

Scen'a 6.

Flórea. **Floric'a.** **Doic'a.**

(aparu din partea opusa.)

Flórea.

Intregulu orasiu geme de nemti, secui, maghiari...
Ce umbla beti pe strade... hídosi!... par' ca-su tatari...
Sdrobindu fara 'ndurare ori ce 'ntênescu in cale:
Lasandu pe a loru urme feróre, blastemu, jale!...
Palatulu este prada acestoru crudi calâi...
Mai crunti chiar' decâtu mórtea... decâtu tigrii mai rei!...
O! ceriu, ai indurare... asculta-alu meu suspinu...
Ai grigialu de Floric'a... nu-o luá dela-alu meu sênu!...
Eterne! fie-ti mila de-a mamei suspinare!...

Scen'a 7.

Cei de susu. — **Sergentulu de garda.**

Sergentulu de garda.

Ori cine ve-ti fi Dómna... Ve rogu se-mi dati iertare
Daca-in aceste locuri ve-oprescu de-a 'naintá:
Si ve ordonu in graba cu toti a me urmá...

Floric'a. (cu suspinu.)

Ce vréi cu noi straine?... Ce reu amu sevêrsitu?...
Suntenu fiintie slabe!...

(catra Nicolae.)

O! frate-alu meu iubitu,

Aci esci!...

Sorióra!... O mama adorata!...

Flórea.

Nenorocita mama!...

Sergentulu de garda. (catra garda.)

La drumu, Copii indata.

(Sentinelele cu famili'a lui Mihaiu disparu.)

Sceń'a 8.

Unu ofíciera de garda. — Sergentulu de garda.

Ofícierulu de garda.

Ce sgomotu e pe-acilea?... Ia spune-mi ce isbanda?
Facut'ai?...

Sergentulu de garda.

Toti suntu gat'a.

Ofícierulu de garda.

Si fat'a cea plapânda,

Si dómn'a cea 'ngâmfasta?!...

se deschide unu gimnasiu in Naseudu si unu convictu. Gimnasiulu s'a si deschisu in 4 Octombro 1863 si la a. 1871 s'a completatu de 8 clase. Acestu gimnasiu se frecuentéza nunumai de fii fostiloru granitieri, ci in majoritate de teneri din comitatele vecine, cari absolvindu si depunendu esamenu de maturitate si cari au midilóce se ducu la universitate ori la teologia. Afátu gimnasiulu câtu si scólele normali din Naseudu, Monoru si Borgo-Prundu se sustiáu din fondulu scol. centralu (mai inainte fondulu proventeloru), asemenea scól'a de fetitie din Naseudu si scólele triviali din Sangeorgiu, Telciu si Zagr'a totu din acestu fondu. Scólele confessionali comunali se sustiáu din fondurile scolastice a loru proprie seau locali

Gimnasiulu are unu directoru si 13 profesori, intre cari se cuprindu si catechetii, profesorulu de cantu si musica si de desemnu. Scól'a normala din Naseudu si cea de fetitie are unu directoru, 3 docenti, unu adjunctu, o invetiatoria si unu catechetu. Scólele normali

I. DORMITORIULU.

INTERIORULU UNUI TRENU FULGERU.

II. TOILETT'A.

III. SALONULU.

Sergentulu de garda.

Toti.

Ofícierulu de garda.

Bravo! buna treaba:

Traiésca Maghiarismulu!... Si la Moldov'a 'a graba!...

(Va urmá.)

O PAGINA DIN TRECUTULU INSTITUTELORU DE INVETIAMENTU DIN NASEUDU.

— Discursu rostitu de dlu Vicariu alu Naseudului Gregoriu Moisilu cu ocasiunea centenariului infientiarei institutului militarlu si a organizarei scóloru normale din Naseudu. —

(Fine.)

Dupa recâscigarea venitulului din dreptulu regalului de cârcimaritu la a. 1861 proprietariulu acelu dreptu au donatu $\frac{3}{4}$ pentru scopuri culturali decidiându-se a

din Monoru, B.-Prundu câte unu directoru, 2 docenti unu adjunctu si câte unu catechetu. Cele trei scóle triviali au 2 clase cu câte doi invetiatori si unu catechetu. Afora de supr'aspecificatele scóle se mai afla inca 44 scóle nationali gr. cat si gr. or. câte cu 3-4 despartimente si cu 1 invetiatoriu, in comune mari cu câte 2 clási si cu 2 invetiatori precum, in Sangeorgiu, Maieru, Rodn'a-vechia, Rodn'a-nóua, Ilv'a-mica, Feldru. In scólele acestea catecheti suntu preotii locali. Pentru sustinerea acestoru scóli s'au creatu la a. 1838 din dreptulu carcimaritulului liberu de trei luni de tómnă fonduri separate, din cari se platescu invetiatorii comunali si acoperu si alte lipse scolastice.

Pâna cându a sustatu graniti'a directorele scólei normali aveá unu salariu de 300 fl. m. c. trei docenti normali câte 180 fl. adjunctulu si catechetulu câte 60 fl. Afara de ace'a mai aveáu quartire si deputatu de lemne focali. Docenti triviali trageáu câte 60 fl. m. c. si lemne focali pâna la a. 1838 cându s'au organizatu scó-

lele germane, cându platile lor s'au duplicatu adeva situ la 120 fl. m. c. numai celu din Monoru a trasu 150 fl.

Dupa recâscigarea regalului de carcămaritu in propria administratiune la a. 1-61 si dupa reorganisa-rea scôlei normali din Naseudu si a scôleloru triviali, dupa prefacerea si dupa reorganisarea scolei normali din Naseudu si a scôlei triviali, dupa prefacerea scôlei trivi-ali din Monoru si Borgo-Prundu la a. 1873 platile in-ventiatoriloru normali si triviali inca s'au imbunatatit.

Directorii nor-mali tragu salaria de 600 fl. v. a. docentii normali tragu salaria de 500 fl. v. a. ad-junctii normali tragu salaria de 400 fl. v. a. do-cintii triviali trag salaria varii, — apoi remunera-tiuni pentru con-ducerea scôleloru etc.

Prelânga ace-stea emolumente au dreptu de a capată pensiu-ne. Docentii dela scô-tele poporale sa-tesci tragu platile lor din fondurile locali unde s'au implinitu fondu-ri, parte si din ladile comunali unde nu ajungu fondurile scolas-tice. Platile va-riéza dupa venite dela 60 fl. pana la 200 si 300 fl. v. a.

Salariale pro-fesoriloru gimna-siali suntu de 900, 800, 700 fl., direc-torulu cu 100 mai multu si pausialu scripturisticiu de 40 fl. pentru can-celari'a directo-rale.

Scól'a normala din Naseudu im-preunata cu institutul in scurtu tîmpu dupa deschi-dere la 1784/5 dându inbucurătoare rezultate a venitu in mare renume, ce a indemnatu pre mai multi straini a-si aduce pre fii sei la scól'a Naseudului in mare nu-meru. Dara si strainii incepura a face recensiu-ne buna despre asta scól'a.

In for'a viciu... Nov. 1789 se scriá lau-dânda scól'a si institutul, "Si suboficirii seiu vine ceti, scrie si vorbi limb'a germana încátu nu se cunoscua a fi valachi.

I. H. Benigni de Mildenburg secretariulu dela su-prem'a prefectura a comandai militare generale din Si-biliu in schiti'a s'a statistica a granitiei ardeleni dela a.

1816 lauda pro-gresul scôlei nor-mali si a institu-tului specificându câtu individi in-struiti au esitu din aceste in-sti-tute culturale dela a. 1784/5 pâna la a. 1815 adeva : 10 oficiri, 65 sub-oficiri, 11 sucres-centi (Nachrück-se), 39 gregari, 11 preoti, 8 fu-riri, 1 directoru norm., 1 docente normalu, 3 do-centi triviali, 1 practicanu de cancelaria, adeva in treidieci de ani dela deschidere. Era in editiunea a dou'a dela a. 1832 arata că din institutu si scól'a normala dupa 16 ani au esitu: 1 maioru, 9 capi-tani, 20 supralo-cotenenti, 16 lo-cotenenti, 3 ste-gari, 49 preoti, 2 directori normali, 18 docintii nor-mali.

In poemationulu despre a II legiune romana compusu de secretariul gu-berniat, demnulu barbatu Ladislau Vaida, dupa da-tele primite din istori'a regimen-tului si tiparite la a. 1830 in Oradea-mare inca aduce numele si numerul instruit.

in institutu si scól'a normala: 49 preoti, 2 direc-tori normali, 3 docentii normali, 10 docentii triviali, 1 maioru, 9 capitani, 21 supralocotenenti 16 locoten. si 3 stegari, apoi suboficiri, cantori etc. Noi încátu amu potutu aflá documente, scrisori si alte date, ce ne-au statu spre dispusetiune, amu aflatu că scól'a Naseu-

O ARTISTA MAGIARA IN ROLU ROMANU IMBRACATA ROMANESCE.
(HEGYI ARANKA.)

REVOLT'A GAINILORU.

— Fabula. —

Sórele abia disparusé de pre orizontu, cându gainile unui economu dela sate, cá tóte gainile, plecara la culcare intr'unu gainariu frumosu de nuiele, care erá asiediatu pe patru stêlpi. Eráu dejá suite tóte in gainariu, mai multe la numeru cu unu cocosiu. Se asiediáse fie-care la loculu seu, nimicu nu le conturbá in tacerea acestei seri de véra, mai cu séma cându zefirulu cu suflare lina strabateá printre nuielele gainariului si producéa o recóre de desmierdare printre penele gainiloru liniscite, cari stáu cu capulu ascunsu sub aripile loru, visandu póte la óre-cari grauntie, pe cari stapênulu casei se va îndurá a le aruncá in diu'a urmatóre, respplatindu-le ast'felu bucuri'a causata de ele in tóta diu'a prin depunerea óueloru loru albe in cuibare.

Pareá cá voru avé o nópte deintre cele mai liniscite. Inse nu fú asiá. Cocosiuulu naibei, cine scie ce-i trecú prin creri, batându in aripi incepú a strigá din tóte poterile: cu-cu-ri-gu-u!

Mai multe capete se redicara din pene. Gainile eráu surprinse de cantatur'a neobicinuita pe acestu tēmpu.

— Dragele mele consórté, graii cocosiuulu spulberându-se, mi-a venit in minte o idea minunata; o idea dela realizarea carei'a depinde respectulu, glori'a si fericirea nóstra. Me intorcu catra voi iubitele mele, si ve comunicu acést'a idea, apoi ve conjuru a-mi urmá sfatulu maretiu.

„Te vomu ascultá, te vomu urmá, dulce sóciu alu nostru!“ respuiserá gainele prin unu coru de cârãituri.

— Noi facemu atâtea servéii stapênului nostru, continuá majestateculu cocosiu, ouamu, i dãm pene, pu de mancare si dupa mórte chiar' si carnea nóstra cea dulce si gustósa; inse pe lãnga tóte aceste noi suntemu reu respplatite, trebue mai multu noi se ne cautamu de mancare si se ne indestulimu cu acésta hodorogitura de gainariu, fara nici o pompa, unde iér'n'a ne jóca penele de frigu si ne degera crést'a, coróu'a nóstra maiestatica. De acum inainte ve sfatuescu, se nu mai ouati nici unu ou, cá prin acést'a se ne resbunamu asupr'a stapênului nostru, care numai ne chinnesce dar' nu se ingriegiesce de noi dupa meritele nóstre.

„Asiá se fia!“ — strigará gainele de odata.

Dela unu anumitu tēmpu gainele renitente incepurá esecutarea propunerii consociului loru adorat. Nu se mai audiá nici un cotcorezatu, nu se mai aflá nici unu ou in curtea acestui economu.

Ce se fia acést'a? se intrebá economulu, mancare le dáu omeuesce, si totusi nu óua nici un'a de mai multe septemani, pecându mai inainte in tóta diu'a aveámu o gramada de óue dela ele. Trebue sé fia ceva si mi se pare cá cocosiuulu nu e bunu. Josu cu elu, in óla cu elu!

Economulu priase cocosiuulu, 'lu puse in óla si 'lu mână.

Gainile se tieneáu mortisiu de legatur'a facuta cu cocosiuulu loru. Nu ouá nici un'a. Economulu vediéndu desiérta ori si ce incercare de a le face se óua, prinse pe rēndu in tóta diu'a cáte o gaina si o mână.

Gaini cari nu óua, trebue se-mi folosésca cu carnea loru, díceá economulu.

Dupa puçine díle numai dóue gaini mai remasera. Sciindu ele de trist'a sórte a celoru alalte se sfatuirá cá ce se faca. Se convinserá, cá pedéps'a acést'a si-au atrasu-o asupra-le numai prin renitenti'a loru nesocotita. Sermanele, amendóue mai remasera, si acum veniá rendulu la ele. Se intieleserá se incépa ér' pe córd'a cea vechia — cu ouatulu.

Asiá planuisera ele treb'a sér'a in gainariu. A dóu'a dí se sculara in diori de díua, mersera la parasitele loru cuiburi si ouara.

Stapênulu cautá in ruptulu capulu dupa gaini se prinda un'a la óla Abia le aflá in cuibariu. Economulu se aruncá cá turbatu asupr'a unei'a se o prinda, dar' gain'a nu se mişcá din cuibariu ci se uitá acusi la stapēnu, acusi bagá capulu pe sub ea, apoi ér' se uitá la economu, de ti-se pareá cá cere gratia.

Stapênulu stá uimitu de acést'a purtare a gainei, o redica, vede oulu sub ea si se bucura mai multu cá ori-cându.

Gratia! díse economulu, pentru acestu ou 'ti daruescu viéti'a, vedu cá acum ti-a venit isvorulu de minte. Totu asemene intemplare urmá si cu cealalta gaina.

Aceste dóue scapara cu viéti'a, dupa ce-si venira in fire, desí târdiu, dar' le prinse bine, pe cându celelalte urmandu orbescé ingamfarei cocosiuului au devenitu victima nesocotintei loru.

Asia se intempla sí intre ómeni. De multe ori unu individu cu gârgãuni in capu, vofindu se schimbe asiediaminte naturali, 'si dá aerulu de mare intiepletu si cunoscutoriu de drepturi, apoi vofindu se jóce o rola extravaganta in óre-care afacore, prin promisiuni góle câsciga in partea s'a si pe altii, cari toti cadu victima nesocotintei loru, urmandu principii si scopuri fara temeiu. — Celu prevedietoriu scapa si din gur'a iadului

P. STOICA.

MAM'A ORFANELORU.

— Poesia compusa si rostita de dr'a ELEN'A PERSIUNARIU cu ocaziunea distribuirei premialoru la Asilulu „Elen'a Dómna.“ —

Rugamu, surori cu tóte, in asta serbatóre Eterna, dulce viétiua Reginei domnitóre.

Gandirea-i ce continuu spre noi este 'ndreptata Inepira-acésta ruga prea bine meritata,

Nascuta pentru bine in asta omenire Ea di, nópte, veghiaza l'a nóstra fericóre.

In dile furtunóse, in óre de durere, Ea-i mam'a, dela care ne vine mangaiere.

Luptasiulu plinu de sange, cu bratiile edrobite, In Ea gaesce-una spriginu, unu ajutoriu fierbinte.

Sermanulu, moribundiulu, betranulu si orfanulu, Atate creature, suntu grigi'a-i de totu anulu.

Bunatate fara margini, silintia neobosita E devis'a 'ncantatóre a Reginei multu iubita-

Totu ce face, faca Ceriulu spre alu Ei bine se fia! Ast'a este rogatiunea-mi pentru Ea si dinastia!!

Regimulu vegetarianu. — Pre un'a din colinele, cari se afla in giurulu golfului de Neapole, se afla o manastire a Camalduliloru, a carei situatiune pitorésca a facutu-o se fia renumita in lumea intréga. Tóta ocupatiunea calugariloru din acést'a manastire este rug'a si silentiulu. Regimulu loru este vegetarianu. Éca dupa profesorulu Hoesser resultatulu acestui feliu de traiu. — „Conducatoriulu meu, care dupa esterioru si atitudine pareá a fi unu omu de 40 de ani, erá de 70; erá celu mai teneru dintre toti. Elu me asigurá cá mórtea unui Camaldulu inainte de etatea de 90 de ani erá privita cá unu fenomen si cá unu mare numeru treceá preste etatea de 100 ani.“ — In epoc'a lui Pericle, erá unu lucru ordinariu la Aten'a cá cinev'a se traiésca 80 de ani. Hippocrat a ajunsu la acést'a etate; Xenophon si Sophocle ajunserá pana la etatea de nóuedieci de ani; Epichar, pana la nóuedieci si siepte; Thales si Solon trairá o suta de ani, si Georgias din Leontium o suta optu ani.

Copila precoce. — Unu doctoru englesu publica unu casu de o insemnata precocitate. E vorba de o copila nascuta la 16 Augustu 1871, care prin urmare acum e in alu patru sprediecelea anu alu vârstei s'ale si e muma de patru ani si jumetate. La dóuesprediece luni ea incepù se platésca tributulu nabilitatiei; sí la 10 Iunie 1880, atunci candu i-mai lipsiá vre-o siese septemai pana la nóue ani, remasé insarcinata. — Nascerea fù fericita Noulu nascutu nu infaçisiéza nimicu cev'a extraordinariu. Susu numitulu doctoru englesu spune, cá casulu acestei tinere mume, raru intré noi, e mai frecuentu in climele calde.

Siórecele intrebuintiatu cá agentu motoru. — In unu micu orasiu din Engliter'a, tíer'a minuneloru economice, unu óre-care fabricantu de filaturi de bumbacu, a cautatu se inlocuéscá aburulu, séu poterea mişcatóre a maşineloru de torsu, prin mişcarea continua si agitata a siórecelui inchisu in o cutéia care se invêrtesce si din miscarea cárei'a se tórce bumbaculu pe unu fusu ce se invêrtesce continuu. Resultatulu a fostu satisfactoriu. Ast'feliu orasiulu Kirkeldy va fi in curundu orasiulu siorecimei, care va produce unu tamaflacu de sióreci intrebuintiati in fabricele de torsu bumbacurile.

Esperinti'a a probatu cá in fie-care dí unu siorece face de la 10 la 11 mile englese, si tórce o suta de atia de bumbacu. Nutrementulu costa anualu 60 centime; i se dá farina de ovesu. — Costulu fireloru ce tórce ar' fi de 4 floreni v. a. — Daca s'ar' deduce costulu nutrimentului si alu intretinerii maşineloru, remane anualu unu beneficiu neto de fie-care siorece 30 floreni v. a. Ce'a ce ar' dá pentru un'a mie de sióreci 30,000 fl. Acestu resultatulu satisfactoriu a facutu pe unu fabricantu de filatura se inchiereze o casa unde intrebuintiéza 100 de róte mişcate de sióreci.

Unu cane invetiatu. — O comunicatiune a doi profesori francesi a facutu curundu tourulu pressei. Scen'a se petreceá la Inverness, in Scoti'a, unde cei doi profesori se afláu in caletorie. Unu câne trecù pre lânga

ei purtându la gátu o cutéia pentru bani si cersitorindu pentru „Benevolent Institution“ din orasiu, cum arata inscriptiunea de pe cutéia. Cei doi caletori voira se depuna o moneta, cându cânele i-i facù se intieléga cá erá mai bine se-lu lase a-o luá in buze, ce'a ce si consêntira a face. Indata inteligentulu animalu, ducându-se dreptu la o brutarie, i dete mouet'a si obtiènu in schimbu o pâne pe care se grabi a-o mâncá, si o diumetate peny, pe care brutariulu o puse in cutéia. — Cei doi profesori cari urmariserá de departe mişcările cânelui conchiserá firesce, la unu rationamentu destulu de complicatu pentru unu câne, si la unu gradu de siarlantanie, póte comunu la ómeni, dar' fórte estraordinariú la umilitulu seu amicu. — Esplicatiunea misterului se dete curundu de catra unu locuitoriu din Inverness, d. Machensie Kenedy. — Anume, cânele e dresatu cá se cersitorésca pentru „Benevolent Institution“; la acestu resultatulu inse s'a ajunsu invetiandu-lu a luá unu peny in gura pentru a alergá la brutáriu se primésca: o pâne mica si o diumetate de peny. Ast'feliu vorbindu, cânele cersitoresce pe diumetate profitu; elu scie cá pentru fie-care moneta ce capeta are dreptu la unu salariu in natura platitu de brutariu, sí nu primesce alta hrana decátu pânea cascigata ast'feliu de elu. — Faptulu chiar' redusu la aceste proportiuni modeste, nu e mai puçinu curiosu sí presupune inca la animalu sêmtiulu unu raportu de cauza la efectulu. Dar' e multu de parte de rationamentulu spontanu a carui manifestatiune crediura cá o surprindu cei doi caletori.

Isvóre de naphta. In Armeni'a turcésca aprópe de hotarele Rusiei s'au descoperitu o multíme de isvóre bogate cu naphta. Mai multi capitalisti armeni s'au insoçitu spre esploatarea acestoru isvóre, ce'a ce va face o nespusa concurentia petroleului americanu.

Cum se albescu rufele ingalbinite. — Rufele (pênzaturile) ingalbinite se punu in lapte batutu, déca suntu mai gróse, se lasa mai multu timpu, in urma se spala cu apa calda sí cu sápunu si se limpediescu cu apa rece. Candu rufele nu s'au albitu bine in prim'a spalare, se mai repeta odata sí atunci se voru albi cá zapad'a.

Vacile dau multu lapte déca li se da din candu cu candu sementia de inu fiérta incepèndu, de este in potintia, cu dóue luni inainte de a fetá. — Cá vacile se dee lapte multu tēmpu se mulgu la prim'a fetare optu luni sí diumetate.

Gainile óue pe gerulu celu mai mare déca in mâncarea ce se dá gâneloru se amesteca taritie cu apa calda.

O retieta pentru guturaiu. — Se vérsa apa calda pe camforu pisatu, (o lingura de cafea pentru unu paharu de apa), sí pe urma se aspira aborii ce eşu din paharu cu camforu, in timpu de la 10 pâna la 20 minute. Se repeta de dóue séu de trei ori sí suferindu-lu e scapatu de guturaiu.

Vinu vechiu facutu din mustu. Se umplu sticlele cu vinu, lasandu in fie-care unu golu cá de unu paharu intre a trei'a sí a patr'a parte din sticla se astupa bene si se asiédia intr'o tingire cu apa. Pe fundulu tingirei se asiédia unu stratu cu pae, pe care se punu sticlele. Se incaldiesce tingirea pana se obtiene o caldura de 30 grade Reaumur. Se scotu sticlele, se umplu bine sí se pastrédia. — Prin acést'a procedere se capeta vinuri cari au gusturile vinuriloru vechi de 10—20 ani.